

2021-02-08

Näringsliv och samhällsbyggnad
Kim E Strømmer
Tfn: 063-146574
E-post: kim.strommer@regionjh.se

RUN/765/2020

Remiss: Utvinning ur alunskiffer (SOU 2020:71)

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalen har tagit del av och getts möjlighet att lämna synpunkter på utredningen om utvinning av alunskiffer (SOU 2020:71). Remissvar ska ha kommit in till Näringsdepartementet senast den 22 mars 2021.

Regeringen beslutade den 12 mars 2020 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att förutsättningslöst analysera hur regelverket för utvinning av metaller och mineral från alunskiffer kan skärpas (Dir. 2020:26). Ett av syftena med minerallagstiftningen är att skapa intresse för prospektering och brytning hos såväl svenska som utländska aktörer. En annan viktig del i den svenska mineralpolitiken är att styra mot cirkulära modeller och utvinning ur sekundära material.

Utredningen förklarar att bakgrunden till uppdraget är ett ökat intresse för prospektering i alunskiffer inom ramarna för de ambitiösa klimatmål som Riksdagen, den svenska regeringen och den europeiska gröna given har satt. Utredningen framhåller att en nyckelfaktor för utvecklingen av grön teknik är tillgången till innovationskritiska metaller och mineral. EU är i stor utsträckning beroende av import av de flesta av dessa metaller och mineral, vilket innebär en risk för medlemsstaternas ekonomier och försörjningstrygghet samt även en risk för bristande kontroll över att produktionen uppfyller unionens krav på miljömässig och social hållbarhet.

Utredningen har redogjort för vilka metaller och mineral som kan förekomma i alunskiffern i Sverige. I Sverige är det möjligt att hitta vanadin (används i litiumjonbatterier) och andra innovationskritiska metaller och mineral bland annat i alunskiffer. Ämnena förekommer också i gruvavfall och annat avfall. I dag pågår projekt för att de också ska kunna återvinnas ur sekundära källor i framtiden.

Utredningen har sammanställt kunskap om alunskiffers sammansättning och miljörisker förknippande med metall- och mineralutvinning ur alunskiffer samt identifierat kunskapsluckor. Utredningen har även beaktat förslag från andra relevanta utredningar som är under beredning.

Utredningen har analyserat hur regelverket för utvinning av metaller och mineral ur alunskiffer kan skärpas och tagit fram förslag på följande regelskärpningar:

- att sökanden i ansökan om undersökningstillstånd och bearbetningskoncession särskilt ska ange om ansökan avser alunskiffer;
- att bearbetningskoncession som avser alunskiffer endast får beviljas den som visar att den är lämplig att bedriva sådan bearbetning;
- att frågan om påverkan på jord- och skogsbruket ska utredas särskilt i koncessionsärendet efter underrättelse från bergmästaren.

Därutöver föreslår utredningen en myndighetsgemensam vägledning för tillämpning av bestämmelser avseende frågan om påverkan på jord- och skogsbruket. Utredningen föreslår även ett antal åtgärder för att öka kunskapen kring hantering av de miljörisker som är förknippade med metall- och mineralutvinning ur alunskiffer. Med beaktande av de kunskapsluckor som har identifierats föreslår utredningen bland annat att information sammanställs i databaser samt forskningsåtgärder.

Ändringar av minerallagen och mineralförordningen träder i kraft den 1 januari 2022. Sammanfattningsvis anser Region Jämtland Härjedalen att de föreslagna skärpningarna i lagstiftningen är otillräckliga för att skydda miljön i områden med alunskiffer. Region Jämtland Härjedalen vill se ett förbud mot brytning av alunskiffer.

Regiondirektörens förslag

Svar på remiss Utvinning ur alunskiffer (SOU 2020:71) skickas till Näringsdepartementet enligt upprättat förslag.

I tjänsten
Hans Svensson
Regiondirektör

Anna Halvarsson
Områdeschef Hållbar tillväxt

Utdrag till

Näringsdepartementet